

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG

Den 19. maj 2021 holdt Østre Landsret møde i retsbygningen, Bredgade 42, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Morten Christensen, Gunst Andersen og William Lindsay-Poulsen (kst.), førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges

23. afd. nr. S-3517-20:

Anklagemyndigheden

mod

A

(cpr.nr....)

(advokat Jan Schneider, besk.)

Ingen var indkaldt eller mødt.

Der fremlagdes udskrift af retsbogen fra Københavns Byret (1-29351/2020), rettens fremsendelsesbrev af 21. december 2020, sagens akter samt kæreskrift af 18. december 2020 fra advokat Jan Schneider og supplerende kæreskrift af 22. januar 2021 ligeledes fra advokat Jan Schneider.

Videre fremlagdes kæresvarskrift af 2. februar 2021 fra anklagemyndigheden.

A har kæret Københavns Byrets kendelse af 17. december 2020, hvorved det blev bestemt, at der hos hende beslaglægges:

- Indestående på ratepension konto nr. ****856 med tilhørende værdipapirdepot i Nordea Danmark, Filial af Nordea Bank Abp, Finland, og
- Indestående på kapitalpension konto nr. ****559 med tilhørende værdipapirdepot i Nordea Danmark, Filial af Nordea Bank Abp, Finland

Byretten bestemte endvidere, at det beslaglagte i medfør af retsplejelovens § 807 d, stk. 2, skal anvendes først til det offentlige krav på sagsomkostninger og dernæst krav på konfiskation, jf. straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led.

A har nedlagt påstand om, at beslaglæggelsen ophæves, og har til støtte herfor blandt andet henvist til, at indestående på de to pensionskonti ikke kan anses for konfiskeret ved straffedommen af 18. februar 2020. Ved dommen blev der konfiskeret et beløb på 113.137.325 kr. svarende til udbyttet ved kriminaliteten. Der er ikke bevismæssigt grundlag for at konstatere, at indestående på de to pensionskonti stammer fra udbyttet ved kriminalitet, hverken helt eller delvist. Indbetalingerne er ikke usædvanlige henset til domfældtes alder og indkomstforhold, hvorfor der ikke er bevismæssigt grundlag for at mene, at det er kriminaliteten, der har muliggjort indbetalingerne. Der er reelt tale om inddrivelse af den fordring, staten har opnået på A ved straffedommen af 18. februar 2020. Sådanne krav inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden efter reglerne i den borgerlige retspleje, jf. retsplejelovens § 997, stk. 1 og 2. Inddrivelse kan ikke foretages i værdier, der er underlagt særlig kreditorbeskyttelse, jf. retsplejelovens § 512, stk. 3, og § 12 i lov om visse civile forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter. Der kan ikke slutes modsat fra resultatet i Højesterets dom i U 1993.778/2 H. Afgørelsen kan alene forstås således, at Højesteret ikke har taget stilling til den situation, hvor indbetalingerne stammer helt eller delvist fra udbytte ved en kriminel handling. Det følger af U 1993.778/2 H, at beslaglæggelse af beløb svarende til udbytte ikke kan ske, idet det foreløbige retsmiddel ikke kan følges op af et udlæg, da de to konti er kreditorbeskyttede. Ophævelse af beslaglæggelsen er ikke urimelig, da der findes retsmidler til sikring af de pågældende midler, såfremt de helt eller delvist måtte stamme fra kriminalitet. Der kunne således have været sket konfiskation ved straffedommen. Der kan endvidere ske omstødelse af visse pensionsindbetalinger i med-

før af § 12 i lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter. Endelig gælder de almindelige regler om vindikation og ekstinktion.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse og har til støtte herfor blandt andet henvist til, at A er blevet idømt sagsomkostninger for et beløb på 625.000 kr., ligesom der ved straffedommen af 18. februar 2020 er konfiskeret et beløb på 113.137.325 kr. efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led. Disse krav er hverken helt eller delvist betalt. Der er identificeret aktiver hos domfældte i form af de omhandlede pensionskonti, som efter retsplejelovens § 1002, stk. 1, kan beslaglægges og anvendes til hel eller delvis dækning af kravene. Byretten har i sin kendelse udtrykkeligt henvist til retsplejelovens § 1002, stk. 1, jf. § 802, stk. 2, nr. 2, jf. § 807 d, stk. 2. Indeståenderne på pensionskontiene er ikke beskyttet efter retsplejelovens § 512, stk. 3, idet indbetalingerne på pensionerne stod i misforhold til As økonomiske formåen, og i hvert fald delvist må anses for finansieret med udbytte fra den kriminelle handling. Højesterets præmisser i U 1993.778/2 H må forstås derhen, at hvis en pensionsordning helt eller delvis er oprettet for midler stammende fra kriminelle forhold, så må beskyttelsesreglen i retsplejelovens § 512, stk. 3, vige for eventuelle konfiskationer eller beslaglæggelser. Dette synspunkt harmonerer bedst med motiverne til lov nr. 1552 af 21. december 2010 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse m.v.), jf. lovforslag nr. 54 af 10. november 2010. Der er anvendt den korrekte proces som beskrevet i gældsinddrivelsesloven og retsplejeloven, nemlig at kreditorbeføjelserne indtil kravene blev overdraget til Gældsstyrelsen lå hos politiet og siden hos Gældsstyrelsen, dog således at der kunne træffes bestemmelse om, at politiet kan tvangsind-drive kravene, hvilket er sket ved Gældsstyrelsens resolution af 27. januar 2021.

Byretten har henholdt sig den trufne afgørelse.

Retsgrundlag

Retsplejelovens bestemmelser om beslaglæggelse, herunder efter dom, blev nyaffattet ved lov nr. 229 af 21. april 1999, jf. lovforslag nr. 41 af 8. oktober 1998 om ændring af retsplejeloven (Beslaglæggelse, edition, fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation samt prøvesagsordning for advokater m.v.), Folketingstidende 1998-99, Tillæg A, side 828. Lovforslaget havde til formål at foretage en revision og modernisering af retsplejelovens regler

herom på baggrund af det af Justitsministeriet nedsatte Strafferetsplejeudvalgs betænkning nr. 1223/1991 om beslaglæggelse og edition under efterforskning.

Om beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation anføres følgende i betænkning nr. 1223/1991, side 18f.:

”For så vidt angår beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation – dvs. konfiskation af værdier, som ikke er udbytte eller umiddelbart er trådt i stedet for udbytte – antager Bent Unmack Larsen i Kommenteret Straffelov, Almindelig del, 4. udgave, 1989, side 272, at retsvirkningen i mangel af anden udtrykkelig lovhjemmel må være som arrest på gods, dvs. et foreløbigt retsmiddel, der skal følges op af et udlæg. Hurwitz derimod sonderer ikke ved beskrivelsen af retsvirkningen af beslaglæggelse med henblik på konfiskation mellem værdikonfiskation og udbyttekonfiskation, jf. Den Danske Strafferetspleje, 3. udgave, side 509, og ovenfor.”

Videre fremgår det a.st. side 21:

”Konfiskation af individuelt bestemte genstande eller pengebeløb, der er beslaglagt, medfører som nævnt ovenfor, at ejendomsretten overgår til statskassen. Er der tale om værdikonfiskation, skal den forudgående beslaglæggelse muligvis følges op af udlæg i det beslaglagte, jf. § 997.”

Om udkastet til bestemmelse i retsplejelovens § 809, som Strafferetsplejerådet havde foreslået, hedder det a.st., side 68:

”For så vidt angår konfiskation bemærkes, at bestemmelsen ikke er udformet med henblik på en sondring mellem udbyttekonfiskation og værdikonfiskation (jf. diskussionen ovenfor i kapitel 1, afsnit 2.5.). Der er i stk. 2 gjort op med, hvilken form for beslaglæggelse der har retsvirkning som arrest. Det følger modsætningsvis, at beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation har samme retsvirkning som beslaglæggelse med henblik på anden konfiskation, og at beslaglæggelse med henblik på konfiskation derfor aldrig skal følges op af et udlæg.”

I de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 41 af 8. oktober 1998, pkt. 2.3.3., anføres følgende vedrørende beslaglæggelse med henblik på konfiskation:

” ...

Efter strafferetsplejeudvalgets lovudkast er reglerne for beslaglæggelse med henblik på konfiskation de samme, uanset hvilken form for konfiskation der er tale om.

Under høringen over betænkningen er det blevet anført fra domstolsside, at det ikke forekommer rimeligt, at beslaglæggelse af en sigtets værdier, som ikke har

nogen forbindelse med det strafbare forhold – dvs. værdier, der ikke direkte eller indirekte er udbytte fra et strafbart forhold – men som kun har til formål at sikre et fremtidigt krav på værdikonfiskation, behandles på samme måde som beslaglæggelse med henblik på udbytte- eller genstandskonfiskation. Det er i stedet foreslået, at beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation behandles på samme måde som beslaglæggelse med henblik på at sikre det offentliges krav på sagsomkostninger eller bøde.

Sondringen vil bl.a. have betydning for den civilretlige virkning af beslaglæggelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 807 b og bemærkningerne hertil.

Det kan i den forbindelse nævnes, at Højesteret i en kendelse, gengivet i *Ugeskrift for Retsvæsen 1003*, s. 778, har fastslået, at beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation efter gældende ret alene har virkning som arrest. ... En arrest sikrer, at sigtede ikke ved sine egne dispositioner over sin formue forringer muligheden for senere fyldestgørelse. En arrest hindrer imidlertid ikke, at sigtedes øvrige kreditorer søger sig fyldestgjort gennem udlæg og efterfølgende tvangsauktion eller ved sigtedes konkurs. I modsætning hertil antages beslaglæggelse med henblik på udbytte- eller genstandskonfiskation efter gældende ret at være beskyttet mod både sigtedes aftaleerhververe og kreditorer.

Justitsministeriet er enig i, at hensynene bag udbytte- og genstandskonfiskation tilsiger en stærkere beskyttelse af beslaglæggelse i dette øjemed, og at beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation nærmere kan ligestilles med beslaglæggelse med henblik på at sikre det offentliges krav på sagsomkostninger eller bøde. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed, jf. de foreslåede bestemmelser i retsplejelovens § 802, stk. 2, § 805, stk. 3, § 807 b, stk. 2, § 807 d, stk. 2, og § 1002, stk. 1.”

Lovforslaget indeholdt følgende bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 805, stk. 3:

”Ved *stk. 3* ligestilles beslaglæggelse til sikkerhed for sagsomkostninger, krav på konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 3, og § 76 a, stk. 5 (værdikonfiskation), bødekraft eller forurettedes krav på erstatning med de regler, der gælder for foretagelse af arrest (retsplejelovens § 631, stk. 2, jf. §§ 509-516), således at der alene kan foretages beslaglæggelse i de tilfælde, hvor der efter de fagedretlige regler er adgang til udlæg. Det fremgår modsætningsvis, at disse begrænsninger i adgangen til at foretage beslaglæggelse ikke gælder for det offentliges krav på udbytte- og genstandskonfiskation, jf. f.eks. straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 1. led, og stk. 2, og § 76 a, stk. 1-3, samt færdselslovens § 133 a. Om beslaglæggelse med henblik på konfiskation henvises i øvrigt til pkt. 2.3.3. i de almindelige bemærkninger.”

Lovforslaget indeholdt videre følgende bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 807 b, stk. 2:

”Bestemmelsen i *stk. 2*, der modsvarer den hidtil gældende § 804, *stk. 2*, vedrører forurettedes krav på erstatning og det offentliges krav på sagsomkostninger samt krav på konfiskation efter straffelovens § 75, *stk. 1*, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og *stk. 3*, og § 76 a, *stk. 5* (værdikonfiskation), og som noget nyt, bødekraft.

Der er i *stk. 2* gjort op med, hvilke former for beslaglæggelse der har retsvirkning som arrest. Det har i teorien tidligere været omtvistet, hvad retsvirkningen af en beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation er, jf. betænkning nr. 1223/1991, s. 18-19. Højesteret har imidlertid i en kendelse, gengivet i *Ugeskrift for Retsvæsen 1993*, s. 778, fastslået, at beslaglæggelse af en livsforsikring og en pensionsforsikring til dækning af et ikke pådømt værdikonfiskationskrav alene havde retsvirkning som arrest. Ifølge Højesteret ville den efterfølgende værdikonfiskation ikke overføre ejendomsretten, men alene kunne danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse i fagedretten. Da de pågældende effekter ikke kan være genstand for udlæg, blev beslaglæggelsen ophævet. I overensstemmelse med retsstillingen efter denne afgørelse, følger det af den foreslåedes bestemmelse i *stk. 2*, at beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation har virkning som arrest.”

Endelig indeholdt lovforslaget følgende bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 1002, *stk. 1*:

”Bestemmelsen, der vedrører beslaglæggelse efter dom, foreslås ændret i konsekvens af ændringerne af retsplejelovens øvrige regler om beslaglæggelse.

Ifølge den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 807 d, *stk. 3*, skal retten - samtidig med eller i tilslutning til domsafsigelsen - afgøre, hvordan beslaglagt gods skal anvendes til dækning af krav på sagsomkostninger, værdikonfiskation, bøde og erstatning.

Hermed er den væsentligste del af anvendelsesområdet for det hidtidige *stk. 1* bortfaldet. Da der imidlertid fortsat vil kunne opstå situationer, hvor der ikke - eller ikke i tilstrækkeligt omfang - har været iværksat beslaglæggelse, men hvor der efter domsafsigelsen eller senere viser sig behov eller ikke hidtil kendte muligheder herfor, foreslås bestemmelsen opretholdt.

Bestemmelsen vil således kunne anvendes, hvis politiet efter dommen træffer domfældte i besiddelse af et større pengebeløb. Bestemmelsen foreslås dog omformuleret på linie med § 802, *stk. 2*, således at også bødekraft og krav på konfiskation efter straffelovens § 75, *stk. 1*, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og *stk. 3*, og § 76 a, *stk. 5*, (værdikonfiskation) medtages. Om beslaglæggelse med henblik på konfiskation henvises i øvrigt til pkt. 2.3.3. i de almindelige bemærkninger.

Højesteret har i en kendelse af 17. juni 1997 - gengivet i *Ugeskrift for Retsvæsen 1997*, s. 1162 - bestemt, at der efter de gældende regler om beslaglæggelse i retsplejelovens § 1002, *stk. 1*, jf. § 824, *stk. 1*, ikke er hjemmel til, at politiet kan foretage foreløbig beslaglæggelse til sikkerhed for sagsomkostninger, efter at dom er afsagt. Med den nye formulering af § 1002, *stk. 1*, vil der blive udtrykkelig hjemmel til, at politiet kan foretage en foreløbig beslaglæggelse, også efter at dom er

afsagt. Det følger således af § 1002, stk. 1, at de foreslåede regler i retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse og edition skal finde tilsvarende anvendelse, efter at dom er afsagt. Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 806, stk. 3, om politiets adgang til at træffe beslutning om beslaglæggelse i tilfælde, hvor indgrebets øjemed ville forspildes («periculum in mora»), hvis retskendelse skulle afventes, gælder derfor også i denne situation.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Retsplejelovens § 1002, stk. 1, 1. pkt., jf. § 802, stk. 2, nr. 2, giver adgang til at foretage beslaglæggelse efter dom til sikkerhed blandt andet for det offentliges krav på sagsomkostninger og konfiskerede beløb, jf. straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led, svarende til udbyttet ved den strafbare handling (værdikonfiskation).

Landsretten tiltræder, at anklagemyndighedens anmodning om beslaglæggelse af 29. oktober 2020 ikke angår et beløb, der allerede var konfiskeret ved straffedommen af 18. februar 2020. Landsretten tiltræder tillige, at det beløb, der blev konfiskeret ved straffedommen, var et beløb svarende til udbyttet ved den strafbare handling, jf. straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led.

Det følger af henvisningen i retsplejelovens § 805, stk. 3, til § 512, stk. 3, 2. pkt., jf. § 11 i lov om visse civile retlige forhold m.v. ved pensionsopsparring i pengeinstitutter, at der ikke kan foretages retsforfølgning, herunder beslaglæggelse, i ikke-udbetalte pensionssummer i et pengeinstitut, hvis beslaglæggelsen skal sikre det offentliges krav på sagsomkostninger og krav på konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led.

Spørgsmålet i sagen er herefter, om en sådan beslaglæggelse alligevel kan finde sted, hvis indeståenderne på de to omhandlede pensionskonti er tilvejebragt helt eller delvist ved midler, der må anses at stamme fra de strafbare forhold, som A er dømt for – hvad enten midlerne stammer direkte fra de kriminelle forhold, eller indirekte fordi indbetaling med lovligt optjente midler ikke ville have været muligt uden, at domfældte havde kunnet råde over udbytte fra de strafbare forhold.

I den henseende bemærkes, at lovgiver ved lov nr. 229 af 21. april 1999 – på baggrund af den foretagne høring over betænkning nr. 1223/1991 – har afvist at tiltræde den del af Strafferetsplejeudvalgets lovudkast, hvorefter beslaglæggelse med henblik på værdikonfiskation aldrig

skal følges op af et udlæg, idet det ikke er fundet rimeligt at sidestille beslaglæggelse af værdier, der ikke direkte eller indirekte var udbytte af et strafbart forhold, med beslaglæggelse med henblik på udbytte- eller genstandskonfiskation. Formålet med lovændringen – hvorved Højesterets dom i U 1993.778/2 H blev tiltrådt – har været at undergive beslaglæggelse til sikkerhed for sagsomkostninger og med henblik på værdikonfiskation de samme regler, der gælder for foretagelse af arrest, således at der alene kan foretages beslaglæggelse i de tilfælde, hvor der efter de fagedretlige regler er adgang til at foretage udlæg.

Landsretten finder, at en modsætningsslutning fra dommen i U 1993.778/2 H, hvorefter der kan foretages beslaglæggelse til sikkerhed for sagsomkostninger og med henblik på værdikonfiskation af indeståender i pensionskonti, hvis midlerne skønnes at hidrøre helt eller delvist fra udbytte af et strafbart forhold, ville indebære en mere fordelagtig retsstilling, end hvad der gælder for øvrige kreditorers adgang til at foretage arrest, jf. retsplejelovens § 631, stk. 2, jf. § 512, stk. 3. En sådan fortolkning ville være i strid med det ligestillingsformål, som lovgiver har forudsat at skulle følge af retsplejelovens § 802, stk. 3.

Herefter finder landsretten, at der ikke kan foretages beslaglæggelse af As indeståender på de i sagen omhandlede ratepensions- og kapitalpensionskonti, hvorfor

b e s t e m m e s :

Den af byretten godkendte beslaglæggelse ophæves.

Sagen sluttet.

Retten hævet.